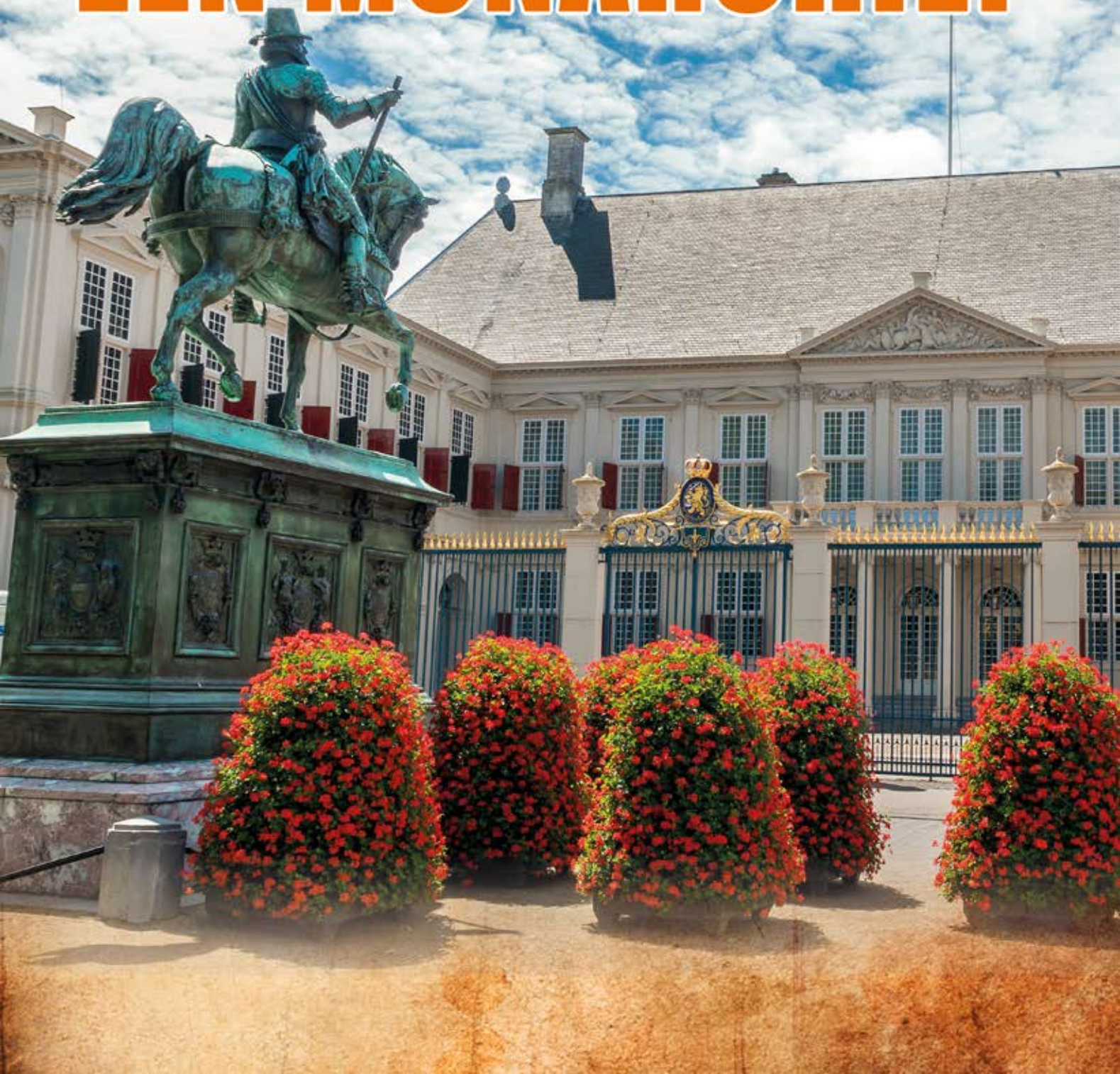

POLITIEKE
SYSTEMEN

WAT IS EEN MONARCHIE?

Wat is een monarchie?

Als we de geschiedenis bestuderen, doen we dat vaak aan de hand van vorsten die elkaar opvolgden. Bijvoorbeeld de farao's in Egypte, de tsaren in Rusland en de koningen en keizers in Europa. Allemaal hadden ze in hun land de hoogste functie: die van vorst, ofwel 'monarch'. Een **monarchie** is dan ook een **staatsvorm** met een vorst aan het hoofd.

ERFELIJKE MONARCHIE

Een vorst oefent in zijn land het hoogste gezag uit. De meeste vorsten worden niet gekozen. Ze erven hun titel van een van hun ouders of van een ander naast familielid. Dat noem je een erfelijke monarchie. Soms regeert dezelfde koninklijke familie al eeuwen over een land. Als vroeger een vorst stierf, werd hij gewoonlijk opgevolgd door zijn oudste zoon. Tegenwoordig kan ook een dochter de opvolgster zijn. Als een vorst geen kinderen heeft, wordt hij opgevolgd door een naast familielid, zoals een broer of zus. In een **republiek** wordt het staatshoofd wél gekozen door het volk.

Farao's waren de koningen van het oude Egypte. Dit is het gouden dodenmasker van farao Toetanchamon. Hij stierf rond 1323 voor Christus.

EVEN DOORDENKEN

HET NUT VAN EEN MONARCHIE

Ongeveer honderd jaar geleden hadden de meeste landen in de wereld nog een koning of keizer. Tegenwoordig zijn er nog maar weinig monarchieën over. Er is veel discussie over de voordelen en de nadelen van een **staatshoofd** dat niet gekozen is door het volk. Een Britse geschiedkundige zei het volgende over het nut van een monarchie:

'In de politiek is de monarchie scheidsrechter, geen speler. Het is heel verstandig om een scheidsrechter te benoemen volgens andere regels dan de spelers. Dat verkleint het gevaar dat de scheidsrechter mee wil gaan spelen.'

Wat vind jij van deze uitspraak? Wat zijn de verschillen tussen een scheidsrechter en een speler?

CONSTITUTIONELE MONARCHIE

Vroeger hadden vorsten **absolute macht**. Een monarchie was dan ook altijd een **absolute monarchie**. Tegenwoordig is dat vaak anders. Een **democratisch** gekozen regering maakt de wetten. De rol van de koning of koningin is vastgelegd in de **grondwet**. Zo'n monarchie noem je een **constitutionele monarchie**.

In een constitutionele monarchie heeft het staatshoofd vaak een rol bij officiële gelegenheden. In Nederland rijden de koning en koningin elk jaar op Prinsjesdag in de Gouden Koets of de Glazen Koets naar het Binnenhof in Den Haag, waar de koning de **troonrede** voorleest.

Europa in de middeleeuwen

Na de ondergang van het Romeinse Rijk in de 5e eeuw viel Europa uit elkaar in verschillende kleinere koninkrijken. Intussen hadden de meeste Europese landen zich bekeerd tot het christendom. De macht van koningen en de macht van de kerk waren nauw met elkaar verbonden, en dit zou de komende eeuwen ook zo blijven.

DEAL MET DE KERK

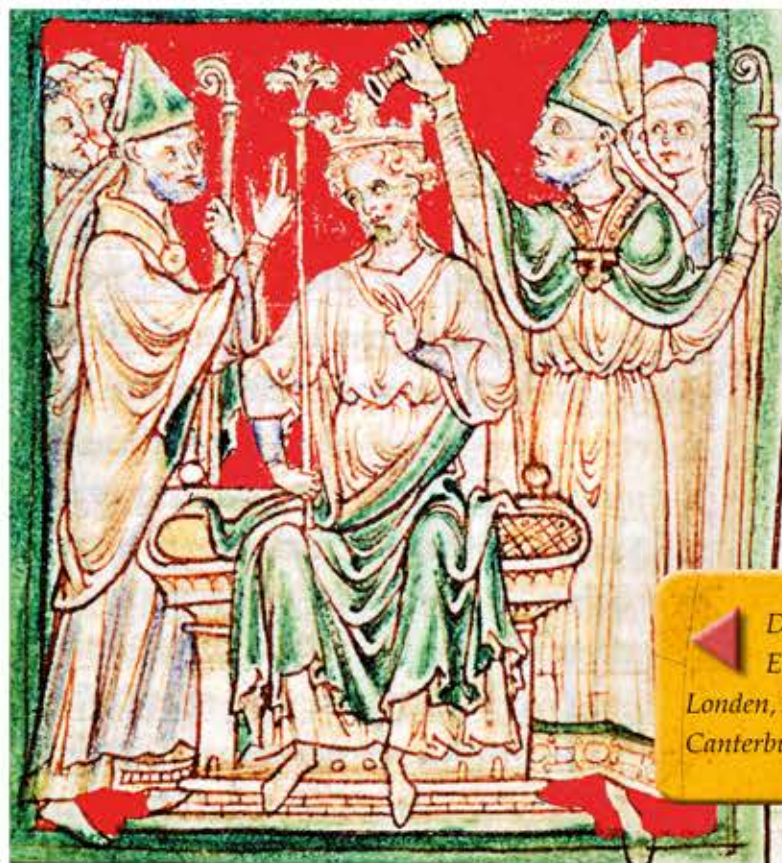
In de vroege middeleeuwen was er veel strijd in het gebied dat nu Europa is. Vorsten vochten met elkaar om grondbezit. Middeleeuwse koningen waren vaak ook krijgers. Deze koning-

krijgers werden geregeld van hun troon gestoten. Daarom zochten ze steun bij de kerk. De afspraak was eenvoudig. De kerk onderwees dat het volk de vorst moest gehoorzamen en voor hem moest vechten. In ruil schonk de vorst rijkdom

en macht aan de kerk. Terwijl landen ontstonden en sterker werden, werd ook de positie van de vorsten steviger. Een vorst had veel gezag, maar hij moest samenwerken met de kerk en met de edelen, want die waren in een land de grootgrondbezitters.

OP OORLOGSPAD

Oorlogvoeren was een belangrijke taak van een middeleeuwse vorst.

De kroning van koning Richard I van Engeland, in de kerk van Westminster, Londen, in 1189. De aartsbisschop van Canterbury zalft de koning met heilige olie.

Koning Richard I van Engeland (1189-1199) was tijdens zijn hele regeerperiode maar vijf maanden in Engeland. Voor de rest zat hij ofwel in Frankrijk om zijn gebieden daar te verdedigen, ofwel in het Heilige Land (Palestina) om in opdracht van de christelijke kerk tegen de islam te vechten.

Soms leverde een oorlog roem en meer macht op. Maar soms was het een ramp. Oorlogen kostten veel geld. Om

ze te kunnen betalen, legden de vorsten hun volk belastingen op, die geregeld werden verhoogd. Ook bedachten ze betere manieren om de belasting binnen te krijgen. Zulke maatregelen waren niet erg populair bij het volk, en al helemaal niet als de oorlog slecht verliep en het leger werd verslagen.

EVEN DOORDENKEN

GODDELIJK RECHT

De kroning van een vorst was een uiterst godsdienstige plechtigheid, die nog maar eens benadrukte dat de koning regeerde met Gods goedkeuring. Hiernaast zie je een mozaïek uit een kerk in Palermo, op het Italiaanse eiland Sicilië. De afbeelding stelt de kroning voor van Rogier II van Sicilië in 1130. Rogier wordt door Jezus zelf gekroond. Rogiers opvolgers lieten het mozaïek maken.

Wat wilden ze hiermee duidelijk maken, denk je? Niet alleen over Rogiers recht om te heersen, maar over het recht van alle koningen?

Op dit mozaïek ontvangt koning Rogier II van Sicilië de kroon uit handen van Jezus zelf.

WAT IS EEN MONARCHIE?

EEN MONARCHIE: WAT IS DAT PRECIES?

Wanneer is de monarchie ontstaan? En waar?

Wat is een monarchie precies?

Hoe is het om in een monarchie te leven? En hoe ziet de toekomst eruit voor monarchieën?

Dat lees je allemaal in dit boek. Je komt ook meer te weten over landen die nu een monarchie zijn, zoals Nederland, België en Engeland.

De kadertjes 'Even doordenken' gaan wat dieper op een onderwerp in. Daar staat steeds een vraag om even goed over na te denken: wat is jouw mening hierover?

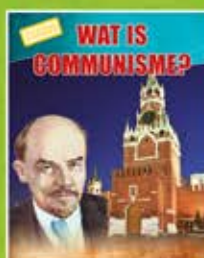
corona

9 789463 414241

www.schoolsupport.nl

BOEKEN IN DEZE SERIE:

978-94-6341-423-4

978-94-6341-422-7

978-94-6341-421-0

978-94-6341-424-1